

Đôi Tiếng Đ Cao Trí

Tác Giả: Nguy&#n Hùng Ki&#t
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

Trung Tiếng Đ Cao Trí sinh ngày 20-11-1929, t&#i làng Bình Tiếng c Biên Hòa.

T&#t nghi&#p trung h&#c v&#i b&#ng c&#p Baccalaur&#at Part II (T&#t Tài ph&#n hai) t&#i Tr&#ng Petrus K&#y S&#ig&#n. Ông là cháu cu&#a m&#t v&# quan la&#i tri&#u Nguy&#n và là con cu&#a m&#t đi&#n chu&# gi&#u có, T&#ng Trí gia nh&#p quân đ&#i năm 1947 và thu&# hu&#n khóa đào t&#o sĩ quan Đ&# H&#u V&# t&#i t&#nh Biên Hòa vào năm 1948. Sau đó ông đ&#c g&#i sang Auvour, Pháp theo h&#c tr&#ng đào t&#o SQ Thi&#t Giáp và Tr&#ng SQ Nh&#y Dù. Trong năm 1953 ông tham d&# khóa h&#c Ch&# Huy và Tham M&#u t&#i Hà N&#i.

Ông là m&#t trong nh&#ng Tiếng Đ&#n Tr&#ng đ&#u tiên c&#a Quân Đ&#i Qu&#c Gia Vi&#t Nam, và là v&# Ch&# Huy Tr&#ng đ&#u tiên binh ch&#ng Nh&#y Dù c&#a Vi&#t Nam C&#ng Hòa, khi Quân đ&#i Pháp chính th&#c bàn giao Liên Đ&#n 3 Nh&#y Dù (G.A.P 3: Groupement A&#oport&#s Parachutiste No.3) t&#i Nha Trang l&#i cho Quân đ&#i Qu&#c Gia Vi&#t Nam vào ngày 29 tháng 9/1954. Lúc b&#y gi&# ông còn mang c&#p Thi&#u Tá m&#i 25 tu&#i và đang ch&# huy Tiếng Đ&#n 6 Nh&#y Dù.

Sau m&#t th&#i gian chuy&#n ti&#p c&#a giai đ&#n hình thành, đ&#n ngày 1 tháng 5/1955, B&# Ch&# Huy Liên Đ&#n Nh&#y Dù VNCH chính th&#c thành l&#p theo b&#ng c&#p s&# c&#a B&# Tiếng Tham M&#u Quân Đ&#i Qu&#c Gia Vi&#t Nam. Ông là Ch&# Huy Tr&#ng c&#a Liên Đ&#n v&#i c&#p b&#c Trung Tá.

Đôi Tờng Đ Cao Trí

Tác Giả: Nguy&n Hùng K&t
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

Ông đ&c thăng c&p Đ&i Tá sau chi&n đ&ch Hoàng Di&u hành quân phá tan c& s& c&a l&c l&ng Bình Xuyên t&i Khu R&ng Sac vào tháng 11 năm 1955 lúc m&i 26 tu&i.

Ngày 1 tháng 9 năm 1956, Đ&i Tá Đ Cao Trí đ&c b& nhi&m gi&ch&c v& T& L&nh Đ& Tam Quân Khu v&a m&i thành l&p (g&m các t&nh Kontum, Pleiku, Phú Yên, Bình Đ&nh. Đ&n năm 1961, quân khu này sát nh&p v&i Đ& T& Quân Khu đ& tr& thành Vùng 2 Chi&n Thu&t. Năm 1958, ông gi&ch&c Tham M&u Tr&ng Quân Đoàn 1 mà T& L&nh Quân Đoàn lúc b&y gi& là Trung T&ng Tr&n Văn Đôn.

Trong năm 1958 - 1959 ông sang M& du h&c t&i Tr&ng Command and General Staff College, Forth Leavenworth, Kansas Hoa K&..Trong cùng th&i gian n&y Ông cũng t&t nghi&p luôn khóa Air-Ground Operations School t&i Fort Kisler, thu&c Ti&u Bang Washington state.

Khi v& Vi&t Nam, t& 1961 đ&n 1963, ông gi&ch&c v& Ch& Huy Tr&ng Tr&ng H& Sĩ Quan Nha Trang, đ&c thăng Thi&u T&ng vào tháng 7 năm 1963. Tháng 9 năm 1963 đ&c đ&c làm T& L&nh S& Đoàn 1 B& binh kiêm nhi&m x& lý th&ng v&ch&c v& T& L&nh Quân đoàn 1 và b&t đ&u n&i ti&ng đ&u quân khi&n t&ng nghi&m minh tài gi&i. Ông v&n đ&ng ngh& thu&t lãnh đ&o ch& huy m&t cách tuy&t v&i. Nh&ng đ&n v& nào do Ông ch& huy cũng đ&u có k& lu&t, thi&n chi&n và l&p nhi&u chi&n công to l&n. Quân c&ng s&n r&t s& Ông. Chúng tìm cách cho tay sai len l&i trong hàng ngũ Qu&c Gia d&m pha h& b& Ông, nh&ng vô ích, Quân L&c chúng ta v&n kính tr&ng Ông. Ông v&n cùng v&i ba quân xông pha tr&n m&c b&o v& ph&n L&nh Th& Qu&c Gia.

Ngày 2 tháng 11 năm 1963, sau cu&c đ&o chánh T&ng Th&ng Ngô Đình Di&m (1 tháng 11 năm 1963), ông đ&c thăng Trung T&ng và chính th&c gi&ch&c v& T& L&nh Quân Đoàn 1 và Vùng 1 Chi&n Thu&t. Ông là Trung T&ng tr& nh&t (34tu&i) c&a Quân L&c Vi&t Nam C&ng Hòa.

B&t đ&u t& tháng 1 năm 1964 đ&n tháng 9 năm 1964, ông đ&c đ&u v& gi&ch&c T& L&nh Quân Đoàn 2 và Vùng 2 Chi&n Thu&t. Trong th&i gian n&y ông đã t&ch&c hành quân phá nát m&t khu Đ& Xá c&a C&ng S&n .

Đ&n tháng 8 năm 1965, ông b& gi&i ng& và đ&c b& nhi&m làm đ&i s& Vi&t Nam C&ng Hòa t&i Đ&i Hàn Dân Qu&c.

Đôi Tiếng Đ Cao Trí

Tác Giả: Nguyễn Hùng Kiệt
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

Là Đôi Sĩ VNCH Nam Triều Tiên, Ông tình nguyện xin trở về nước sau Tết Mậu Thân để tái ngũ ra mặt trận ngày 5/8/68, Ông thay Trung Tướng Lê Nguyên Khang làm Tiểu Lữ Nh Quân Đoàn III kiêm Tiểu Lữ Nh Biệt Khu Thủ Đô. Lúc bấy giờ quân địch khắp miền thành thành nông thôn. Quân chánh quy công sự ở Bắc Việt xuất hiện ngay trong các trung tâm thành phố lớn như Sài-Gòn, Chố Lớn, Biên Hòa v.v... và Quân Đới Miền phía rút quân phòng theo Kế Hoạch Việt Nam Hóa Chiến Tranh của Tướng Thủ Tướng Richard Nixon vì áp lực công chi chiến tranh của nhân dân Miền.

Trung Tướng Đ Cao Trí với tài thao lược xuất chúng, chỉ trong một thời gian ngắn, vừa bình định xong lãnh thổ đem lại an ninh nông thôn, vừa làm các cuộc hành quân tấn công liên tục các Sư Đoàn Công Sự ở Bắc Việt: Công Trướng 5, 7, 9, và các Trung Đoàn Đới Miền phía Bắc Việt các tỉnh Biên Hòa, Hậu Nghĩa, Bình Định, Tây Ninh, Long Khánh, Phước Tuy, Bình Long và Phước Long, gây cho chúng nhiều tổn thất nặng nề buộc chúng phải rút chạy qua trú ẩn trên lãnh thổ Campuchia.

Ông đã nâng cao khả năng chiến đấu của các sư đoàn dưới quyền, thay thế các vị Tiểu Lữ Nh Sư Đoàn kém tài dù là người thân tín của Tướng Thủ Tướng Nguyễn Văn Thiệu. Trung Tướng Đ Cao Trí là một tài năng kiệt xuất của Quân Lực VNCH. Thời điểm có một Tướng Lãnh nào của chúng ta vừa có máu lẫm liệt vừa có dũng khí như Tướng Trí. Ông luôn chỉ đạo tấn công địch quân đúng vào chỗ bất ngờ nhất và luôn xuất hiện ở điểm nóng nhất trên chiến trường. Nếu Pháp có De Lattre De Tassigny, Miền có Patton, Đới có Rommel, thì VNCH chúng ta có Đ Cao Trí.

Kể từ tháng 3-1970, Ông đới chiến tranh ra khỏi lãnh thổ Vùng 3 Chiến Thuật. Ngay sau đó, Ông làm cuộc "Hành Quân Toàn Thủ Tướng 42", phía khắp miền và Lực Lượng II Dã Chiến Hoa Kỳ, liên tục tấn công tấn công các căn cứ của Quân Công Sự ở Bắc Việt dọc theo bên kia biên giới Việt-Campuchia ở khu Miền Việt và Lữ Đoàn I Cầu, đới thủ đới y của "R" và các Sư Đoàn Công Sự ở Bắc Việt lên tấn Đông Bắc Campuchia ở Dambe và Chlong.

Thưa thủ tướng xông lên, ngày 18/2/1971, Ông trực thăng về Chiến Đoàn 5 Biệt Đới Nh Quân cùng Ông xuất Chlong, đới thủ đới y LLXKQĐIII và Chiến Đoàn 333 Biệt Đới Nh Quân tấn công, chiếm và càn quét Dambe, buộc quân địch phải co về thủ thủ.

Trong khi tin tức chiến thắng liên lạc của QLVNCH bay về Sài Gòn thì tập Tướng Đ Cao Trí được ca ngợi như anh hùng của Quốc Gia, ông làm việc không mệt mỏi, kế hoạch hành quân được chu đáo bố trí kàng, kín đáo, (phóng đới hành quân do chính ông vẽ và mang tay đới tấn tay các đới về trướng trong vùng hành quân) và linh đới, cùng có một thủ tướng xuyên chiến trường khích đới lòng quân là người yêu cầu đem lại chiến thắng cho đới về thu c quyền của ông. Tướng Trí đã dùng chiến thuật "Đội u hầu" và "Nh thủ c bố binh thủ t giáp" một cách

thần kỳ nên đã gặp hái kết quả không thể ngờ được. Không ai can đảm và xông xáo như với Tiếng ba sao này, mặt đỏ rần rần, đôi mắt cười tươi, tay cầm cây gậy chùy, nhảy theo toán quân đội trên thuyền; họ cười trên pháo tháp xe tăng hô to: "Xung phong! Tiếng nhanh lên các em!"

Trên ngày tháng sự kiện quân qua Campuchia, có lần khi đang tìm kiếm BCH Lữ Đoàn 1 Nhảy Dù, Tiếng ba nghe báo cáo lính Miên đang "Cấp Du" cho thuyền trôi sông dưới vùng bảo vệ Nam vùng miền núi Michelin bên kia biên giới. Ông vội đi xuống dưới sông gặp Tiếng Đoàn Nhảy Dù cấp tiếp cận bắt buộc quân trên thuyền Việt Nam (vì trên thuyền có lính Tiếng Thợ Ngõ Nixon nên không dám vượt biên) xuống sân ban trong miền núi cao su. Khi hai người đi về phía xuống thì chỉ trên thuyền cả ông cũng đáp xuống theo, ông lấy tay cầm "Can" chèo về phía thuyền hô xung phong. Khi nhìn thấy Tiếng Đoàn Phó gặp mình vội báo cáo xin quân xuống bắt oanh vệ an toàn cho ông. Tiếng Đoàn Quốc Đố, Tiếng Lữ Nh S Đoàn Nhảy Dù cũng cấp tiếp cận bay xuống nhìn trên thuyền. Binh sĩ thợ hai về Tiếng cùng có mặt tìm trên thuyền, nên ai nhảy xuống hăng hái xung phong đánh đuổi ác ôn và giải thoát hàng ngàn dưới bào chèo về bên này biên giới (sau này dân chúng đã tìm Tiếng Tiếng Tiếng Trí tìm sống của chúng).

Những mặt tiêu cực cùng và quan trọng nhất của Ông là phá nát căn cứ của Kratié, căn cứ chính của chèo của Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam. Ông nói như ta chỉ m Kratié, chúng ta sẽ cấp tiếp con dưới tiếng tiếp về huyện thị chính thị Miền Bắc xuống vùng dưới sông Cù Long. Ông đi đến nh sự kiện Tiếng Đoàn Nhảy Dù trên thuyền xuống Kratié, dưới thuyền LLXKQĐIII sự kiện công thị Chlong lên phía Bắc giao tiếp với SĐND ở Kratié. Liên Đoàn 30 Công Binh dưới của Ông đã đi đến về của của vào Dambe chuồn bắt tiếp của Chlong về miền tr LLXKQĐIII về sông.

Trong buổi xuống quân đánh sang Campuchia của LĐ3KB tháng 1-1971, Tiếng ba tuyên bố Ông sẽ sống và chết với ba quân trên thuyền. Ông đã giải đúng lời hứa. Ông đã công nhận trên về của của mình cho Quân Đố và Tiếng Quốc.

Sáng ngày 23-2-1971 như tiếng nói, Ông lên trên thuyền chèo bay sang Campuchia. Trên thuyền về cấp tiếp cánh bay lên hàng tiếng Bắc dưới vài phút thì phát nổ. Tiếng cấp tiếp về vòng. Ngoài đoàn tùy tùng gồm có Trung Tá Châu Truyn Tin, Trung Tá Sĩ Trung Tâm Hành Quân Quân Đoàn, Đố Ủy Tuyn Sĩ Quan Tùy Viên, còn có nhà báo Miền Pháp nói tiếng Francois Sully và Đố Ủy Thành Pilot.

Tin Đố Tiếng Đ Cao Trí tìm trên làm xúc động lòng người trong nước và thế giới. Báo Times và Newsweek loan tin ca ngợi tài năng và lòng dũng cảm của Ông. Tiếng Thợ Ngõ Nguyễn Văn Thiệu truy thăng Ông lên cấp Đố Tiếng. Đố Tiếng Creighton Abrams nghiêng mình trước linh của Ông.

Đôi Tiếng Đ Cao Trí

Tác Giả: Nguyễn Hùng Kiệt
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

Trong quân đội, Trung Tiếng Đ Cao Trí thuộc lớp tiếng lãnh đạo anh cả Tiếng Tiếng Nguyễn Văn Thiệu và Tiếng Tiếng Tham Mưu Tiếng Tiếng Cao Văn Viên. Ông được đánh giá là vị Tiếng Tiếng Lành có tầm nhìn chiến lược sắc bén, có tài cầm quân, có mưu lược, có dũng khí, có khả năng kích thích tinh thần chiến đấu binh sĩ và không có tham vọng chính trị. Tiếng Tiếng William Westmoreland đã nhận định: "Tiếng Tiếng Trí là một con người cả chiến trường, một tiếng George Patton (tiếng tiếng giáp lính danh M) cả Việt Nam."

"Tiếng Tiếng Patton của Vùng Mồ Ve"

"Ông này đúng là vị Anh hùng", một người Mỹ quen biết Trung Tiếng Tiếng Đ Cao Trí nhiều năm phát biểu như vậy. "Ngay cả thời kỳ không phải là một tiếng lãnh, ông luôn xông thẳng vào cuộc chiến." Trong những năm tôi ba mươi trước đây của QLVNCH, tính xông xáo khiến ông thuộc hàng ngoại lệ. Nay khi quân đội bắt đầu khó khăn chiến, ông là một tiêu biểu của tinh thần năng nổ của toàn quân. Trong cách tiến lên như của Hành Quân Toàn Thắng 1970, trong đó không quân và thiết giáp QLVNCH tiến sâu vào vùng Mồ Ve và sâu hơn thế nữa, Tiếng Tiếng Trí tiến bước khai phá xa hơn như của tiếng bao giờ. Một phóng viên tháp tùng ông trong một chuyến đột phá mới đây lấy làm ngạc nhiên khi Tiếng Tiếng Trí ra lệnh cho trực thăng đáp xuống ngay giữa một cuộc đấu tranh, và rồi bắt kê hoạch liên thanh và hoạt động tiến của đi quân, ông tiến bước tiến một chiến xa và thôi thúc viên tài xế toa xe du lịch dè dặt công tấn công. Ông hét lớn tiếng, "Tiến mau lên, các em! Tiến, tiến!"

Vào tuổi 40, cao 5 ft. 6 in., Tiếng Tiếng Trí có một dáng vẻ nhanh nhẹn không may mắn thua sút lối chỉ huy của ông. Thêm vào bộ đồ trang cây lá rừng, Tiếng Tiếng Trí còn đội một chiếc mũ baseball đen có gắn ba sao, đeo choàng vai một khẩu súng lục Smith & Wesson .38, ngậm một ống điếu xì gà đầu bọc da, và nghênh ngang kẹp nách một cây gậy tiếng. "Tôi xin du lịch cây gậy này để phát đất Việt Cộng," Tiếng Tiếng Trí nghe rằng cả đôi toe toét nói vậy.

Ông lấy làm khoái chí với hình tiếng tiếng liên lĩnh của mình, nhưng ông cũng qua thâm là một viên sĩ quan đã tiếng tiếng chiến tích ngoại địa trong và ngoài chiến trường. Cháu của một viên quan lại và con của một điền chủ giàu có, Tiếng Tiếng Trí gia nhập quân đội Pháp năm 1947 và thu huấn quân trường tại Hà Nội. Từ khi nắm quyền chỉ huy lần đầu trong cách một viên sĩ quan dù, ông đã thoát chết qua ba vụ mưu toan ám sát, khiến cho ông tin vào số mệnh bất ngoài chiến trận của mình.

Hầu hết các trận đánh tiên khởi của ông mang tính cách chính trị. Ông bắt đầu nổi tiếng vào giữa năm 1950 khi ông mang lon trung tá chỉ huy một đơn vị dù tại Sài Gòn. Khi nghe tin có ba vị tiếng tiếng lãnh chức tại Tổng Thống Ngô Đình Diệm tổng, Trung Tá Trí liền thưa và đưa ra một tối hậu thư hỗn xược: "nếu a tiếng đồng hồ, nếu không tôi sẽ phá

Đôi Tên Ông Cao Trí

Tác Giả: Nguyễn Hùng Kiệt
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

huỵ dinh th   và tiêu diệt m  i th   trong đó." M  t trong số t  ng l  nh là T  ng Nguyễn Văn Vĩ, đ  ng kim B   Tr  ng Quốc Phòng.

"Tôi kho  i chiến đấu," T  ng Trí n  i. Trong n  i l  c chiến đấu tu  n qua, T  ng Trí đ   bay h  n 250 miles, t   ba  n doanh B   T   L  nh Quân Đ  n III    Bi  n H  a t  i đ  n đ  n cao su r  ng l  n Chup. Đ  i v  i T  ng Trí, ngày làm việc chấm đ  t vào l  c 6 gi   r  i chi  u, khi   ng tr   v   ng  i bi  t th   khang trang trang bi   m  t h   t  m ta  i Bi  n H  a, cách S  i G  n 15 miles, đ   th   gi  n v  i v   và sáu ng  i con. Ngày hôm sau vào l  c 7 gi   r  i s  ng,   ng đ  p tr  c th  ng tr  c chi   t  i v  n ph  ng làm việc - nh  ng trong những ngày m  i đ  y v  n ph  ng cu  a   ng l  i là m  t ma  nh đ  t đ  ng tranh chấp thuộc l  nh th   C  m B  t và c  ng việc cu  a   ng, theo l  i   ng, "là m  t cuộc s  n đ  u  i quân tha  o giữa các l  c l  ng cu  a   ng và qu  n C  ng S  n."

(Time Magazine, Monday, June 08, 1970)

Đ  i đ  y là ti  u s   T  ng Ông Cao Trí theo Quân S   H   N  i.

T  ng Ông Cao Trí. Đ  i t  ng Ông Cao Trí (1929-1971) là T   l  nh Quân đ  n 3, V  ng 3 chi  n thuật, đ  c đ  nh gi   là v   t  ng l  nh chi  n tr  ng t  i gi  i nh  t trong Quân l  c Việt Nam C  ng H  a.

1. Ông Cao Trí sinh ngày 20 th  ng 11 năm 1929.

Năm 1948   ng t  t nghiệp khoá đào tạo Sĩ quan Quân đ  i Quốc gia Việt Nam t  i Bi  n H  a. Ch   huy ti  u đ  n BVN 19 v  i n  m sau đ  ,   ng đ   là m  t trong nh  ng ti  u đ  n tr  ng đ  u ti  n của Quân l  c Việt Nam C  ng h  a.

N  m 1949   ng t  t nghiệp Tr  ng Nh  y d   Pau    Pháp. Khi Đ  i Đ  i 1 Nh  y D   Ph  ng V   B  c Việt đ  c thành l  p c  ng trong năm 1949   ng là m  t trong các trung đ  i tr  ng, mang c  p b  c Trung   y.

  ng tr   thành ch   huy tr  ng đ  u ti  n c  a Binh ch  ng Nh  y d   Quân l  c Việt Nam C  ng H  a khi Liên đ  n 3 Nh  y D   đ  c quân đ  i Pháp ch  nh th  c b  n giao l  i cho Quân l  c Việt Nam C  ng h  a vào ngày 29 th  ng 9 năm 1954.   ng Ông Cao Trí mang c  p thi  u t  , ch   huy tr  ng m  t ti  u đ  n Nh  y D   vào l  c b  y giờ. Ngày 1 th  ng 5 1955 B   ch   huy Li  n đ  n Nh  y D   đ  c ch  nh th  c thành l  p,   ng đ  c c   gi   ch  c ch   huy Li  n đ  n, c  p b  c trung t  . Th  ng 11 n  m 1955   ng đ  c th  ng Đ  i t  , l  c ch  a đ  y 28 tu  i.

Th  ng 9 n  m 1956,   ng đ  c b   nhi  m gi   ch  c v   T   l  nh Đ   tam Quân khu v  a mới thành l  p (gồm các tỉnh Kon Tum, Pleiku, Ph   Y  n, Bình Đ  nh).

N  m 1958,   ng gi   chức tham mưu tr  ng Quân đ  n 1.

N  m 1959 t  t nghiệp Tr  ng Ch   huy & Tham mưu L  c quân Hoa K      Fort Leavenworth Kansas . U.S.A

T   1961 đ  n 1963,   ng l  n l  t gi   các chức v  : Chỉ huy tr  ng Tr  ng H   sĩ quan Nha Trang, T   l  nh S   đ  n 1 B   binh.

Th  ng 7 năm 1963 Ông Cao Trí đ  c th  ng Thi  u t  ng.

Th  ng 9 n  m 1963   ng đ  c c   ki  m nhi  m xử lý th  ng v   ch  c v   T   l  nh Quân đ  n 1 và V  ng 1.

Ngày 2 th  ng 11 năm 1963, sau cuộc đ  o ch  nh T  ng th  ng Ng   Đ  nh Di  m, Ông Cao Trí đ  c

Đôi Tờng Đ Cao Trí

Tác Giả: Nguy&n Hùng K&t
Thứ Hai, 07 Tháng 9 Năm 2009 20:47

thăng Trung tßng và đßc chính thßc giß chßc vß Tß lßnh Quân đßan 1 và Vßng 1 Chißn thußt.

Tß thßng 1 nßm 1964 đßn thßng 9 nßm 1964, ông giß chßc Tß lßnh Quân đßan 2 và Vßng 2. Tháng 8 nßm 1965, ông bß gißi ngũ và đßc bß nhißm làm đßi sß Vißt Nam Cßng Hòa tßi Đßi Hàn.

Tháng 8 nßm 1968, Đß Cao Trí tái ngũ và thay Trung Tßng Lê Nguyên Khang giß chßc vß Tß lßnh Quân đßan 3 và Vßng 3 kiêm Tß lßnh Bißt Khu Thß Đß. Ông đã nâng cao khß năng chißn đßu cßa các sß đßan đßi quyßn, thßng tay thay thß hai vß Tß lßnh kém tài và cũng là ngßi thân tín cßa Tßng thßng Nguy&n Văn Thißu.

Ngày 23 thßng 2 nßm 1971 ông tß nßn phi cß trßc thăng khi đang thß sát chißn trßng Campuchia, sau đó đßc truy phong Đßi tßng. (ông bß mßu sát do sß tranh giành quyßn lßc cßa chính quyßn Sài Gòn đßc ngß cßng vß TT Thißu).. Cái chßt cßa Đß Cao Trí đß lßi mßt khoßng trßng lßn trong cßp chß huy chißn trßng trong mßt thßi gian dài.

Đß Cao Trí đßc đánh giá là tßng lĩnh có tßm nhìn chißn lßc sßc bén, có tài cßm quân, có mßu lßc, có dũng khí, có khß năng kích thích tinh thßn chißn đßu binh sĩ và không có tham vßng chính trß. Tßng William Westmoreland đã nhßn đßnh: "Tßng Trí là mßt con cßp cßa chißn trßng, mßt tßng George Patton (Tßng thißt giáp lßng danh Mß) cßa Vißt Nam."

"Đôi Tờng Đ Cao Trí là tßm gßng chißn đßu sßng đßng nhßt cho tußi trß Vißt Nam. Ngày nay, sách báo thß gißi tß do vßn ca ngßi Ông là mßt Anh Hùng Dân Tßc cßa VNCH. Đßi Tßng sßng, chißn đßu và hy sinh đúng vßi danh ngôn cßa ngßi xßa:

Mß nhân tß cßnh danh tßng,

Bßt hßa nhân gian kißn bßc đßu.

Dân tßc Vißt Nam mßt đi mßt Lãnh Tß Quân Sß vĩ đßi, Quân Lßc VNCH mßt đi mßt Tßng Lãnh kißt xußt. "

(Chußn Tßng Trßn Quang Khôi)

Tài lißu Tham khßo :

- *Newyork Time*

- *Quan su Ha noi*

- *Trung Tßng Đ Cao Trí Và Lßc Lßng Quân Đßan 3 Tßi Cam Bßt cßa -Vßng Hßng Anh trên trang nhà www.vietnam.ictglobal.net .*

- *Hai Danh Tßng Đ Cao Trí và Nguy&n Vißt Thanh cßa David Fulghum, Terrence Mailand South Vietnam on Trial - The Vietnam Experience. Boston Publishing Company*

- *Chuan Tuong Tran Quang Khoi*

□